

Efektyvus viešasis administravimas

Linus Dičpetris, Ernst & Young Baltic

Gintautas Bartkus, Jurevičius, Balčiūnas & Bartkus

2009 m. kovo 19 d.

 ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

JUREVIČIUS, BALČIŪNAS & BARTKUS

Įžanga

- ▶ Išskirtinis laikmetis: pasaulyje, Lietuvoje
- ▶ Esama viešojo administravimo situacija – du viename:
 - ▶ ekonominis sunkmetis
 - ▶ politinė nuostata reformuoti viešąjį sektorių
- ▶ Kitų šalių patirtis:
 - ▶ kova su ekonominiu sunkmečiu
 - ▶ viešojo sektoriaus reformos bendrai
- ▶ Integruoti trumpo ir ilgesnio laikotarpio veiksmus struktūrizuotiems pokyčiams
- ▶ Ilgesnio laikotarpio veiksmus patartina pradėti tuo pat metu kaip ir trumpo laikotarpio

Pasaulio vyriausybių antikrizinis atsakas skatinant ekonomikas ir vietinę paklausą

Bankinio sektoriaus stabilizavimas	<i>Čia nedetalizuojame, atskira tema</i>
Ženklios investicijos į infrastruktūrą	<ul style="list-style-type: none">▶ Transporto▶ Socialinę (būstą, mokyklas, ligonines)▶ Energetinę
Gerovės palaikymas	<ul style="list-style-type: none">▶ Efektyvesnė darbo rinka▶ Individualaus vartojimo skatinimas▶ Geresnis sveikatos apsaugos ir nedarbingumo išmokų prieinamumas▶ Parama mažų pajamų šeimoms
<u>Parama verslui</u>	<ul style="list-style-type: none">▶ <u>Finansavimo galimybių gerinimas (tiesiogiai ir garantijomis)</u>▶ <u>Administracinės naštos mažinimas</u>▶ <u>Parama vietiniam ūkiui ir jo restruktūrizavimas</u>

Paskelbtų antikrizinių priemonių apimtys (milijardais atitinkama valiuta)

Jurisdikcija		Kapitalo suteikimas	Garantijos	Visos priemonės kartu	Proc. nuo BVP
Europos Sąjunga				200 €	1.5
ES narės	Prancūzija (a)	40 €	320 €	360 €	19
	Vokietija (a)	70 €	400 €	480 €	19.8
	Italija (a)			40 €	2.6
	Olandija (a)		200 €	200 €	42
	Ispanija (a)	30 - 50 €	100 €	150 €	14.3
	D. Britanija (a)	50 £	250 £	400 £	28.6
Kitos	JAV (a)	250 US\$		700 US\$	5.1
	Kanada (a)			75 CAD	4.8
	Australija (b)			6.7 US\$	0.8
	Indija (b)			8 US\$	0.7
	Japonija (b)			132 US\$	3

(a) Šaltinis : *Financial Crises: past lessons and policy implications by OECD (2009 02 17)*

(b) Šaltinis : *Desjardins Securities (2009 02 09)*

Užsienio šalių struktūrizuotų viešojo administravimo reformų rezultatai

- ▶ Retorika – Veiksmai – Rezultatai
- ▶ Ištekliai – Rezultatai – Poveikis
- ▶ VA efektyvumo kriterijai:
 - ▶ Taupus išteklių naudojimas
 - ▶ Geresni procesai
 - ▶ Produktyvumas
 - ▶ Poveikis visuomenei
 - ▶ Viešojo sektoriaus tvarumas
- ▶ VA reformų strategijos:
 - ▶ Išlaikyti esamą sistemą, optimizuojant išteklius
 - ▶ Modernizuoti
 - ▶ Pritaikyti rinkos mechanizmus
 - ▶ Minimizuoti viešąjį sektorių
- ▶ Reformų rezultatai:
 - ▶ Nevienareikšmiai, bet yra tikrai gerų rezultatų
 - ▶ Sunkiausiai matuoti poveikį
 - ▶ Didžiausi propaguotojai toliausiai nuėjo
 - ▶ Reforma kai kur tampa nuolatiniu procesu

Trumpalaikės (2-3 mėn.) viešojo administravimo tobulinimo priemonės

- ▶ Įgaliotas, finansuojamas ir stiprus valstybės reformų biuras:
 - ▶ pajėgumai efektyviai ir metodiškai patikrinti didžiausias organizacijas
 - ▶ užtikrinti ilgalaikį reformų tęstinumą
 - ▶ vykdyti įstaigų rezultatų stebėseną
- ▶ Efektyvumo auditai privačiame sektoriuje dažnai rodo 10-30% kaštų mažinimo potencialą – viešajame sektoriuje tikriausiai ne mažiau lyginant su 2008 m. išlaidų lygiu
- ▶ Pagrįsti kaštų mažinimo (valdant riziką) sprendimai:
 - ▶ Eliminuoti funkcijų ir veiklų dubliavimą ir perteklines veiklas
 - ▶ Balansuoti akivaizdžiai netolygius darbo krūvius, jei reikia nebijoti svarbioms funkcijoms ir veikloms skirti papildomus išteklius
 - ▶ Moderniai pertvarkyti funkcijas: centralizuoti, steigti paslaugų centrus, diegti informacines sistemas (naudoti privataus sektoriaus patirtį)
 - ▶ Ten, kur informacinės sistemos įdiegtos ar baigiamos diegti, atitinkamai perskirstyti/mažinti anksčiau neautomatizuotai veiklai skirtus išteklius
 - ▶ Peržiūrėti viešųjų pirkimų poreikį ir kainas pagal rinką, bet juos vykdyti ir neatsisakyti pagrįstų investicijų

Trumpalaikės (2-3 mėn.) administracinės naštos mažinimo priemonės

- ▶ Informaciniai įpareigojimai:
 - ▶ Panaikinti reikalavimą pateikti viešai prieinamą informaciją
 - ▶ Vėliau administracinę naštą sumažinti mažiausiai 25 %
- ▶ Verslo įsteigimas ir likvidavimas:
 - ▶ Europos privačios bendrovės koncepcijos įgyvendinimas Lietuvoje
 - ▶ Supaprastinti bendrovių likvidavimo procedūrą
 - ▶ Vėliau juridinių asmenų teisinių formų reglamentavimo modernizavimas
- ▶ Licencijos ir leidimai:
 - ▶ Panaikinti licencijų galiojimo terminus
 - ▶ Įvertinti licencijų ir/ar leidimų pagrįstumą, tikslingumą ir proporcingumą
 - ▶ Vėliau įtvirtinti aiškesnes ir paprastesnes licencijų bei leidimų išdavimo procedūras, padaryti jas lengvai prieinamas
- ▶ Valstybės kontroliuojami subjektai:
 - ▶ Taikyti OECD gero valdymo principus
 - ▶ Vėliau svarstyti valstybės įsteigtų viešųjų juridinių asmenų, veikiančių susiformavusioje rinkoje, likvidavimą
- ▶ Efektyvaus viešojo administravimo taikymas teismų sistemoje

Ilgesnio laikotarpio priemonės

- ▶ Finansavimas pagal planuojamus ir pasiektus konkrečius rezultatus
- ▶ Motyvacija:
 - ▶ Institucinė: modifikuoti strateginį planavimą orientuojant organizacijas į konkrečius rezultato ir poveikio rodiklius
 - ▶ Individuali: lankstesnis atlygio, vertinimo, karjeros planavimo sistemos susiejimas su rezultatais (valstybės tarnybos įstatymas ir metodikos)
- ▶ Realus daugiametis (pvz. trimetis) biudžeto planavimas
- ▶ Biudžeto programų ir asignavimų valdytojų skaičiaus mažinimas
- ▶ Valstybės ir savivaldos viešųjų pirkimų efektyvumas ir skaidrumas:
 - ▶ Protingas centralizavimas (mastas ir specializacija)
 - ▶ Pritygtinis perkėlimas į elektroninę erdvę
- ▶ Esminis įstaigų vidaus procesų pertvarkymas orientuojantis į paslaugas piliečiams ir organizacijoms naudojant e-priemones
- ▶ Efektyvus turto valdymas: naudoti standartus ir vieningus rodiklius
- ▶ Atskaitomybė ir auditas: įdiegus VSAFAS užtikrinti kasmetį finansinės atskaitomybės tikrinimą kaip versle

Lietuvos viešasis sektorius turi ženklių efektyvumo ir kokybės didėjimo rezervą